

בבית המשפט העליון

בש"א 1223/20 - ב'

כבוד הרשם רוין גולדשטיין

לפני:

British Airways PLC

המבקשת:

נגד

1. עמותת הצלחה - לקידום חברה הוגנת
2. היועץ המשפטי לממשלה
3. אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ
4. Deutsche Lufthansa AG
5. Swiss International Air Lines Ltd

המשיבים:

**בקשת המבקשת מיום 15.3.2020 להארכת מועד
לנקיטת הליך; תשובת המשיבה 1 מיום
16.3.2020**

החלטה

1. בהחלטתי מיום 16.2.2020 הארכתי את המועד להגשת ההליך הערעורי מושא הבקשה עד ליום 19.3.2020. ביום 15.3.2020 עתרה המבקשת לארכה נוספת להגשת ההליך (עד ליום 26.3.2020) וזאת בעיקר על רקע מצב החירום השורר במדינה בשל התפרצות נגיף הקורונה. היום (16.3.2020) הודיעה המשיבה 1 כי היא אינה מתנגדת לארכה המבוקשת. אין מניעה אפוא מליתן את הארכה המבוקשת. עם זאת מעיון בטענות הצדדים עולה כי קיימת אי-בהירות מסוימת באשר לסוגיית חישוב המועדים להגשת הליכים ובקשות לבית משפט זה במהלך מצב החירום המיוחד. על כן אבקש להבהיר את הדברים הבאים.

2. כידוע בשבועות האחרונים מתמודדת ישראל עם האתגרים הרבים הנובעים מהתפרצות נגיף הקורונה, ולצורך כך מוחלות מדי יום הנחיות ומגבלות חדשות על אזרחי המדינה ותושביה ועל השוהים בתחומה. גם מערכת בתי המשפט נאלצת לשנות את אופן התנהלותה לנוכח המציאות המשתנה ועל רקע זה ובתיאום עם הנהלת בתי המשפט חתם שר המשפטים ביום 15.3.2020 על הודעה בדבר החלת תקנות בתי המשפט ולשכות ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד), התשנ"א-1991, על בתי משפט השלום ובתי המשפט המחוזיים, וזאת החל מיום 15.3.2020 ועד לסוף אותו יום (י"פ התש"ף 8744, עמ' 5044). בהמשך, חתם השר על הודעה נוספת בדבר החלת תקנות בתי המשפט ולשכות ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד), התשנ"א-1991, על כל בתי המשפט, לרבות בית המשפט העליון, מיום 16.3.2020 עד ליום 22.3.2020 (י"פ התש"ף 8746, עמ' 5056; להלן, בהתאמה: תקנות סדרי דין במצב חירום ו-הודעת שר המשפטים; וראו גם הודעת דוברות מערכת בתי המשפט הזמינה באתר הרשות השופטת, כאן: <https://www.gov.il/he/departments/news/spokemanmessage150320>).

3. תקנה 3(א) לתקנות סדרי דין במצב חירום קובעת כי בתקופת תקפה של הודעת שר המשפטים יקוימו בבתי המשפט דיונים בענינים המפורטים בתקנה זו (ענייני מעצרים; עתירות דחופות לבית המשפט הגבוה לצדק; עבירות לפי חיקוקים הנוגעים למצב החירום המיוחד; וסעדים זמניים דחופים בעניינים אזרחיים). עם זאת תקנה 3(ה) מוסיפה ומסמיכה את מנהל בתי המשפט לקבוע בהודעה סוגי עניינים נוספים שיידונו בבתי המשפט. מנהל בתי המשפט אכן קבע ביום אתמול (15.3.2020) רשימה של סוגי עניינים נוספים (ראו הודעת מנהל בתי המשפט בדבר סוגי עניינים שיידונו בבתי המשפט לפי תקנות בתי המשפט לשכות ההוצאה לפועל (סדרי דין במצב חירום מיוחד), התשנ"א-1991 (מתוקן), הזמינה בקישור הנזכר לעיל (להלן: הודעת מנהל בתי המשפט)), ובאשר לבית המשפט העליון נקבע בסעיף 1 להודעת מנהל בתי המשפט, כי ידונו במצב החירום המיוחד גם ההליכים הבאים:

- "(א) עתירות לבית המשפט הגבוה לצדק;
- (ב) הליכי ערעור דחופים בעניינים פליליים, אזרחיים ומינהליים;
- (ג) הליכים דחופים המתבררים בפני דן יחיד בבית המשפט העליון".

ניתן להגיש אפוא הליכים הנמנים עם רשימה זו לבית המשפט העליון בתקופת מצב החירום וניתן לקיים בהם דיון. חשוב להדגיש כי בהתאם לתקנה 3(ד) לתקנות סדר

דין במצב חירום, רשאי נשיא בית המשפט, מטעמים שיירשמו, לקבוע כי הליך מסויים הנמנה עם הליכים אלה לא יידון, או שהליך מסויים שאינו נמנה עמם – יידון.

4. אף שניתן מכוח המפורט לעיל להמשיך ולקיים את פעילות בתי המשפט, ולו במתכונת מצומצמת, הרי שאין ספק כי קיימים קשיים שונים, מבחינתם של בעלי דין ועורכי דין רבים, בהגשת כתבי טענות לבתי המשפט במהלך מצב החירום המיוחד. כך למשל נדרש בא-כוח המבקשת בהליך דנן להיכנס לבידוד בית, ובעלי-דין ועורכי-דין רבים המנהלים הליכים בבתי המשפט נאלצים להישאר בביתם מטעמים נוספים, בין היתר בשל השבתת בתי הספר וגני הילדים. ברי כי הדבר מערים קשיים לא מבוטלים בכל הנוגע לעמידה במועדים שנקבעו בדין או בהחלטות בתי המשפט להגשת כתבי-בי-דין. על מנת ליתן מענה לקשיים אלה הנובעים במישרין ממצב החירום המיוחד, קובעת תקנה 4 לתקנות סדר דין במצב חירום כי:

”תקופת תקפה של ההודעה לא תבוא במנין הימים לעשיית דבר שבסדרי דין או בנוהג, שנקבעו בחיקוק או שקבע בית המשפט, רשם, רשם הוצאה לפועל או מנהל לשכה.”

משמעות תקנה זו היא כי במהלך תוקפן של הודעות שר המשפטים בדבר החלת תקנות סדרי דין במצב חירום, ימי מצב החירום לא יבואו במניין הימים לעשיית דבר שבסדרי דין או בנוהג, שנקבעו בחיקוק או בהחלטות בתי המשפט. התקנה ”מקפאה” אפוא את מירוץ הזמנים להגשת הליכים ערעוריים וכתבי-בי-דין, ומניין הימים ימשך כסדרו בתום מצב החירום המיוחד (ראו והשוו, בש”א 1316/91 קדרון נ’ ברגר (26.4.1991); רע”א 5617/09 פורוש נ’ דייטש, פסקה 16 (26.10.2010); עע”מ 7719/19 י. לרר הנדסה בע”מ נ’ המועצה האזורית מגידו (18.12.2019)). חשוב להדגיש, לצד האמור, כי מקום בו קבע בית המשפט בהחלטה שיפוטית כי יש להגיש כתב-בי-דין מסוים במועד מדויק, כי אז יש לקיים את החלטת בית המשפט אלא אם ניתנה הארכת מועד (אף בדיעבד). מכל מקום, על רקע השיבוש המשמעותי בחיי הציבור במהלך תקופת מצב החירום המיוחד, דומה כי יש לנקוט גישה ליברלית בעת בחינת בקשות להארכת מועד הנובעות ממצב החירום המיוחד ואשר טעונות ”טעם מיוחד” (במשמעות תקנה 528 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ”ד-1984), והכל בהתחשב במכלול הנסיבות (וראו לעניין זה גם את גילוי הדעת שפרסם יושב-ראש ועדת האתיקה הארצית של לשכת עורכי הדין ביום 8.3.2020, המפציר בציבור עורכי הדין ”להיעתר ברוחב לב לבקשות דחייה של דיונים וארכות מטעם עורכי הדין הנאלצים לשהות בבידוד”; ראו:

https://www.israelbar.org.il/article_inner.asp?pgId=412605&catId=1138.

5. ומן הכלל אל הפרט, בהליך שבכותרת נעתרתי כאמור ביום 16.2.2020 לבקשה להארכת מועד להגשת הליך ערעורי על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 19.1.2020 בת"צ 10538-02-13. המועד להגשת ההליך הוארך בהחלטתי זו עד ליום 19.3.2020. מאחר שהודעת שר המשפטים הוחלה בבית המשפט העליון החל מיום 16.3.2020 ובשלב זה עד ליום 22.3.2020, בשים לב להוראת תקנה 4 לתקנות סדרי דין במצב חירום ובהתחשב במכלול נסיבות העניין, סבורני כי יש להיעתר גם לבקשת הארכה המונחת לפניי.

הבקשה מתקבלת אפוא והמועד להגשת ההליך הערעורי יוארך עד ליום 26.3.2020, כמבוקש.

המזכירות תמציא החלטתי זו לצדדים לאלתר.

ניתנה היום, כ' באדר התש"ף (16.3.2020).

רון גולדשטיין, שופט

ר ש ם